

การพัฒนารูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับทฤษฎีของเดวีส์ เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

The Development of Music Teaching Style by Using Contemplative Concept with Davie'S Theory to Promote the Practical Skills of Secondary School Students.

สิทธิวรรณ บุญยะมาลิก¹
Sittivan Boonyamalig¹

บทคัดย่อ

การพัฒนารูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาร่วมกับทฤษฎีของเดวีส์เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับพัฒนารูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาร่วมกับทฤษฎีของเดวีส์เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (2) สร้างและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาร่วมกับทฤษฎีของเดวีส์เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (3) ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาร่วมกับทฤษฎีของเดวีส์เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (4) ประเมินผลการใช้รูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาร่วมกับทฤษฎีของเดวีส์เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน คือ หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนประทาย การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ แนวคิดทฤษฎี การสนทนากลุ่มของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโรงเรียนประทาย ประชากรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนประทาย จำนวน 40 คน กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนประทาย จำนวน 35 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ (1) รูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาร่วมกับทฤษฎีของเดวีส์เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (2) แผนการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (4) แบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติของนักเรียนจากการใช้รูปแบบการสอน (5) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนจากการใช้รูปแบบการสอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลพื้นฐานสำหรับรูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาร่วมกับทฤษฎีของเดวีส์เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะปฏิบัติทางด้านดนตรี เน้นทักษะกระบวนการเรียนแบบร่วมมือ การส่งเสริมความสามารถที่ได้จากกระบวนการคิด ปรับปรุงและประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

2. รูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาร่วมกับทฤษฎีของเดวีส์เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการแนวคิด ทฤษฎี วัตถุประสงค์

¹ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนประทาย อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา

¹ Senior Professional Level Teachers Prathai School Prathai District Nakhon Ratchasima Province.

กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลโดยมีขั้นตอนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างความเข้าใจ 2) ลงมือกระทำ 3) นำไปใช้ 4) การประเมินผลและการส่งเสริม เมื่อนำไปทดลองใช้กับนักเรียนแบบภาคสนาม จำนวน 30 คน พบว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.83/81.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตปัญญา ร่วมกับทฤษฎีของเดวีส์เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และทักษะปฏิบัติหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนจากการใช้รูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตปัญญา ร่วมกับทฤษฎีของเดวีส์เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบการสอนดนตรี จิตปัญญา ทฤษฎีเดวีส์ ทักษะปฏิบัติ

Abstract

The development of music teaching style by using contemplative concept with Davie's theory to promote the practical skill of secondary school students aimed (1) To study about basic information for development of music teaching style by using contemplative concept with Davie's theory to promote the practical skill of secondary school students. (2) To build and find efficiency of music teaching style by using contemplative concept with Davie's theory to promote the practical skill of secondary school students that based on 80/80 criteria. (3) To study a trial results of music teaching style by using contemplative concept with Davie's theory to promote the practical skill of secondary school students. (4) To evaluate the use of music teaching style by using contemplative concept with Davie's theory to promote the practical skill of secondary school students. The data sources used in studying the basic information was Prathai School Curriculum for Art Department which included concept, theory and art teacher's discussion in Prathai School. The data sources used to create and develop teaching styles were Mutthayom sukka 3 students, Semester 1 in Academic Year 2016 of Prathai School. The population used in the studying were 40 students of Mutthayomsuksa 3 Semester 1 in Academic Year 2016 of Prathai School. Exeample used in the studying were 3 students of Mutthayomsuksa 3/3 Semester 2 Academic Year 2016 by using Group randomization. The tools used in the study were (1) Music teaching style by using contemplative concept with Davie's theory to promote the practical skill of secondary school students. (2) Learning management plan according to the learning management model (3) Learning achievement test (4) The test to measure the students' practical skills through the use of teaching styles. (5) Student Satisfaction Questionnaire Based on Teaching Model. The statistics used for data analysis were percentage, mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.) and t-test.

The research found that;

1. Basic information for music teaching style by using contemplative concept with Davie's theory to promote the practical skill of secondary school students encourage students to practice their musical skills by focus on cooperative learning skills for the promotion of the ability derived from the thinking process, improve and apply for efficiency.

2. Music teaching style by using contemplative concept with Davie's theory to promote the practical skill of secondary school students which included 4 elements :Concept, Objective, Teaching Process and measurement and evaluation. There were four stages of learning: 1) Understanding 2) Taking action 3) apply 4) evaluation and promotion. When applied to 30 field-based students, the efficiency was 81.83 / 81.56, which was higher than the 80/80 criterion.

3. Results of the trial music teaching style by using contemplative concept with Davie's theory to promote the practical skill of secondary school students found that the students' learning achievement of posttest was higher than pretest at level .01, the posttest performance was higher than pretest performance at level of significance .01.

4. Students are satisfied with their learning by using music teaching style by using contemplative concept with Davie's theory to promote the practical skill of secondary school students in overall was at high level.

Keywords: Development of music, Contemplative concept, Davie's theory, Pratical Skills

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ และการจัดการเรียนการสอนจะต้องมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงเป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการปฏิบัติที่เรียน

รู้ด้วยประสบการณ์ตรงจากการเผชิญสถานการณ์จริงและการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ฝึกคิด ฝึกลงมือทำ ฝึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ ฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และฝึกทักษะการเสาะแสวงหาความรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติตามแนวประชาธิปไตย ดนตรีเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตมนุษย มนุษย์ทุกชาติทุกภาษา ไม่ว่าจะมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสูงหรือที่ยังล้าหลังอยู่ ต่างก็มีการแสดงออกทางดนตรีเพราะดนตรีมีประโยชน์ก่อให้เกิดความรื่นเริงบันเทิงใจ ส่งผลให้จิตใจผ่องใส มีชีวิตชีวาดนตรีช่วยให้ความเพลิดเพลินให้ความอบอุ่น เป็นการพักผ่อนหย่อนใจ ผ่อนคลายอารมณ์เมื่อรู้สึกเคร่งเครียด กระตุ้นให้รู้สึกศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในยามที่หวาดกลัว ทั้งยังช่วยหล่อหลอมจิตใจให้คนได้หันมาสร้างกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เกิดความ

สามัคคีในทางสังคมไทยคนตรีมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตของคนไทยจะพบว่างานเหล่านั้นมักจะมีดนตรีเข้าไปเกี่ยวข้องทั้งสิ้น เช่น งานวันเกิด งานบวช งานแต่งงาน งานศพ ฯลฯ จนสามารถกล่าวได้ว่าที่ไหนมีงานต้องมีดนตรี ดนตรีมีบทบาททำให้งานครึกครื้น ดนตรีมีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์และมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เรา (วัชรินทร์ สายสาระ, 2530) จากสภาพปัญหาการเรียนการสอนดนตรีของนักเรียนโรงเรียนประทาย ปัญหาที่พบคือ 1) นักเรียนขาดสิ่งเร้าหรือแรงจูงใจในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการฝึกทักษะ 2) นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการฝึกซ้อม อารมณ์ไม่เกิดขึ้นขาดการจินตนาการในแต่ละกิจกรรม 3) การฝึกแบบฝึกหัดต้องใช้เวลานาน นักเรียนเบื่อเสียงโน้ตไม่ถูกต้องเนื่องจากขาดทักษะการฟังเสียงโน้ต 4) ในขณะที่นักเรียนฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีเกิดความกังวล ขาดความมั่นใจ ความไพเราะและคุณภาพของเสียงไม่น่าฟัง 5) ขาดสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาการพัฒนาารูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาผู้วิจัยได้ให้ความสนใจแนวคิดจิตตปัญญา ซึ่งมีจุดเน้นการปลูกฝัง ตระหนักรู้ภายในตน ความเมตตา มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม ฝึกปฏิบัติจนมีสติและเกิดปัญญา ร่วมกับทฤษฎีของเดวิส ซึ่งจะเน้นการปฏิบัติทักษะจากจุดย่อย ๆ แล้วเชื่อมโยงทักษะไปสู่ทักษะใหญ่ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถด้านทักษะประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น จึงเป็นที่มาของการนำแนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับทฤษฎีของเดวิสผสมผสานตามหลักการพัฒนารูปแบบการสอนให้ได้รูปแบบการสอนที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียนการสอนให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับทฤษฎีของเดวิสเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับทฤษฎีของเดวิสเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับทฤษฎีของเดวิสเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีการใช้รูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับทฤษฎีของเดวิสเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับทฤษฎีของเดวิสเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักเรียนมีความสามารถด้านทักษะปฏิบัติจากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับทฤษฎีของเดวิสเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนประทาย ตำบลประทาย อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 40 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนประทาย ตำบลประทาย อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 35 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)
ได้แก่

- การจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการ
สอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาร่วมกับทฤษฎี
ของเดวิสเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น

ตัวแปรตาม

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ความสามารถด้านทักษะปฏิบัติ
3. ความพึงพอใจของนักเรียน

เนื้อหา ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหาที่นำ
มาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นเนื้อหา เรื่อง การ
ฝึกทักษะปฏิบัติ (เครื่องเป่า) รายวิชาดนตรีเพิ่มเติม 6
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรสถานศึกษา
โรงเรียนประทาย จำนวน 20 ชั่วโมง มีดังนี้

เรื่องที่ 1 การเป่าตามลักษณะโน้ต

เรื่องที่ 2 การเป่าตามลักษณะโน้ตพร้อมตัว

หยุด

เรื่องที่ 3 การเป่าแบ่งวรรคตอนของบทเพลง

เรื่องที่ 4 การเป่าตามสัญลักษณ์ทางดนตรี

เรื่องที่ 5 การเป่าลากเสียงยาว

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2559 ช่วงระหว่างเดือนธันวาคม 2559 ถึง
เดือนมีนาคม 2560

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มี 5 ชนิด ประกอบด้วย

1. รูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิด
จิตตปัญญาร่วมกับทฤษฎีของเดวิสเพื่อส่งเสริมทักษะ
ปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. แผนการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการ
จัดการเรียนรู้
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. แบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติของนักเรียน
จากการใช้รูปแบบการสอน

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน
จากการใช้รูปแบบการสอน

วิธีดำเนินการทดลอง/การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูป
แบบการสอนโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาร่วมกับทฤษฎี
ของเดวิส เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น ศึกษาและสร้างแบบวิเคราะห์
เอกสาร นำแบบวิเคราะห์ที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบและหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่อง
มือ ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แบบ
บันทึกสนทนากลุ่มได้ศึกษาเอกสาร การจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ การจัดกิจกรรมการสนทนา
กลุ่ม สร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แล้วนำไปให้ผู้
เชี่ยวชาญตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข นำไปจัดกิจกรรม
การสนทนากลุ่มกับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

2. การสร้างและหาประสิทธิภาพของการรูป
แบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาร่วมกับ
ทฤษฎีของเดวิสเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติดนตรีของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี
แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการสอน
สังเคราะห์และสร้างรูปแบบการสอน จากข้อมูลพื้น
ฐาน นำรูปแบบการสอนพร้อมหน่วยการจัดการเรียน
รู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และประเมินคุณภาพ
ความเหมาะสม ความสอดคล้อง ส่วนที่บกพร่องนำ
ไปปรับปรุง ทดลองกับนักเรียนแบบรายบุคคล แบบ
กลุ่มเล็ก และทดลองกับนักเรียนที่มาใช้กลุ่มตัวอย่าง
ปรับปรุงแก้ไข จัดพิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้เป็นแบบ
สมบูรณ์และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการ
สอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาร่วมกับทฤษฎี
ของเดวิสเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทดสอบวัดทักษะปฏิบัติก่อนเรียน แล้วให้นักเรียน

เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับทฤษฎีของเดวิสเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทำกิจกรรมระหว่างเรียน ทดสอบย่อยหลังเรียนในแต่ละหน่วย ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และทดสอบวัดทักษะปฏิบัติหลังเรียน

4. การประเมินผลการใช้รูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับทฤษฎีของเดวิสเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลังจากที่ยังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับทฤษฎีเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เสร็จแล้วให้นักเรียนทำแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเที่ยงตรง (Validity) การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination index B) , หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability), หาค่าอำนาจการจำแนก ของแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ,หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบมาตราส่วนประมาณค่าวิธีของ Cronbach, หาค่าความยาก (P) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้สถิติ T- test (pairs sample t- test) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, (2538)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ศิลปะ สภาพปัจจุบัน นักเรียนขาดสิ่งเร้าหรือแรงจูงใจ ขาดความกระตือรือร้น ขาดความมั่นใจ ขาดสื่อและแหล่งเรียนรู้ ความต้องการจัดการเรียนรู้มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เน้นกระบวนการกลุ่ม การส่งเสริม

เสริมความคิดสร้างสรรค์ ทักษะปฏิบัติ การปฏิบัติงานที่ได้จากกระบวนการปฏิบัติของนักเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ นักเรียนเกิดแรงจูงใจ มีความกระตือรือร้นมากขึ้น มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่จะสร้างความมั่นใจ

2. รูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับทฤษฎีของเดวิส เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการแนวคิด ทฤษฎีวัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยมีขั้นตอนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ 1 การสร้างความเข้าใจ 2 ลงมือกระทำ 3.นำไปใช้ 4 การประเมินผลและการส่งเสริม เมื่อนำไปทดลองใช้กับนักเรียนแบบภาคสนาม จำนวน 30 คน พบว่ามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 เท่ากับ 81.83/81.56 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

3. ผลการทดลองใช้ รูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับทฤษฎีของเดวิสเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และทักษะปฏิบัติของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับทฤษฎีของเดวิส เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยผลการใช้รูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับทฤษฎีของเดวิส เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีการอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานสำหรับรูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับทฤษฎีของเดวิสเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

สภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนรู้ มุ่งสู่การส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เน้นกระบวนการกลุ่ม การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ทักษะปฏิบัติ การปฏิบัติงานที่ได้จากกระบวนการปฏิบัติของนักเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ส่งผลให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนประทาย แนวคิดการออกแบบรูปแบบการสอนเชิงระบบ หลักการ แนวคิด เกี่ยวกับแบบการจัดการเรียนรู้ของ จอยซ์ และเวลล์ และแนวคิดการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงระบบตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของทีศนา แคมมณี, Anderson, Arend และคชา กฤษ เหลี่ยมไธสง แนวคิดมีองค์ประกอบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติ ได้แก่ แนวคิดจิตตปัญญา และทฤษฎีของเดวิส มุ่งส่งเสริมนักเรียน มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะปฏิบัติ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ นำไปสู่การพัฒนาทักษะปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้นการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนประทาย โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนประทาย จำนวน 10 ท่าน เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ พบว่าสภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนรู้ มุ่งสู่การส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะของผู้เรียนศตวรรษที่ 21 มีทักษะการคิด มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการใช้ชีวิต เพื่อให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ มีการจินตนาการ ชื่นชมความงาม แก้ปัญหาได้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ส่งผลให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา

โรงเรียนประทาย ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ศิลปะที่เน้นการปฏิบัติงานที่ได้มาจากกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน เกิดจินตนาการ มีการเรียนแบบร่วมมือ การแก้ปัญหา กล้าแสดงออกเกิดการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จึงต้องการสร้างและพัฒนารูปแบบการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ กล้าแสดงออกอย่างมั่นใจ มีความคิดสร้างสรรค์โดยผ่านการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อฝึกให้นักเรียนมี ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ส่งเสริมความสามารถด้านทักษะปฏิบัติ ทักษะการใช้เทคโนโลยี และทักษะชีวิต ให้เป็นนักเรียนที่มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2. การสร้างรูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาร่วมกับทฤษฎีของเดวิส เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รูปแบบการสอนนี้มีชื่อว่า “MPAE Model” มีองค์ประกอบดังนี้ หลักการ แนวคิด ทฤษฎี วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ 1)การสร้าง ความเข้าใจ (Making Understanding) 2) ลงมือกระทำ (Performance) 3) นำไปใช้ (Apply) 4) การประเมินผลและการส่งเสริม (Evaluate and Promote) ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญ มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการสอนอย่างครอบคลุม ได้แก่ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนโยบาย การจัดการศึกษา แผนการจัดการศึกษา หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนประทาย ศึกษา ทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะปฏิบัติ อย่างมีขั้นตอนที่ถูกต้อง ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิด จิตตปัญญาร่วมกับทฤษฎีของเดวิส เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยนำไปหา

เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจิตสำนึกโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับพัทธวรรณ เกิตสมนึก (2554 : 168) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบ PSQ4R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติของนักเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับทฤษฎีของเดวิสเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2.2 ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติที่ได้สร้างขึ้น ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ในการประเมินมีการประเมินผลทั้งระหว่างเรียนและประเมินเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม ส่งผลให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจ ส่งผลให้การฝึกทักษะของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอดุลย์ เปลื้องสันเทียะ (2550 : 172) ได้ทำการวิจัยเรื่องพัฒนาแบบฝึกทักษะการเล่นเครื่องดนตรีสากลประเภท เครื่องเป่าทองเหลืองสำหรับนักเรียนวงโยธวาทิตโรงเรียนสุนารีวิทยา ระดับชั้นมัธยมศึกษา ผลการทดลองใช้แบบฝึกทักษะพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยในการฝึกทักษะปฏิบัติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ รวีวรรณ โชนงนุช (2551 : 114) ได้ทำการวิจัยเรื่องพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เรื่อง การเขียนลายสังคโลกโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองเสถียร อำเภอสรีษชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรมพบว่า นักเรียน

มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับทฤษฎีของเดวิสเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.41 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการสอนได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับนักเรียนโดยได้พิจารณาจากการตรวจสอบความต้องการของผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และศึกษาข้อมูลการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร แนวคิดการออกแบบรูปแบบการสอนเชิงระบบ หลักการและแนวคิดของ เควิน ครูส (Kevin Kruse 2008 : 1) แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะปฏิบัติ ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน นักเรียนได้ศึกษาความรู้จากใบความรู้ จากการสืบค้นจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ จนเข้าใจ นำไปสู่การฝึกปฏิบัติแบบฝึกและบทเพลงจนประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิพย์ ธนะทองพิทักษ์ (2556 : 150) ได้ศึกษาการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดกล้วยพืชมหัศจรรย์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมชุดกล้วยพืชมหัศจรรย์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ วนิดา ไชยมี (2554 : 109) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ที่เน้นทักษะกระบวนการโดยใช้คู่มือประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ผลิตภัณฑ์จากเปลือกข้าวโพด กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ความคิดสร้างสรรค์ที่เน้นทักษะกระบวนการโดยใช้คู่มือ

ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ผลิตภัณฑ์จาก
เปลือกข้าวโพด โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้
เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นส่งเสริมทักษะ
ปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
ดังนั้นจึงควรศึกษาแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการ
สอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้สามารถนำรูป
แบบการสอนไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

1.2 การนำรูปแบบการสอนนี้ไปใช้ในการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ใน
รายหน่วยการเรียนรู้อื่น โดยสามารถนำไปใช้ในทุก
เนื้อหาประเภทเน้นทักษะ เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้
ที่ออกแบบมีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่ผู้เรียนได้ลงมือ

ปฏิบัติจริง

1.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ศิลปะตามรูปแบบการสอนนี้ต้องใช้เวลาที่ต่อเนื่อง
กันอย่างเพียงพอในการทำกิจกรรม การเตรียมเครื่อง
ดนตรีครูผู้สอนอาจจะให้นักเรียนเตรียมเครื่องดนตรี
ไว้ก่อนล่วงหน้า เพราะเครื่องดนตรีบางประเภทอาจ
ใช้เวลาในการประกอบเครื่องนาน และเพื่อให้เครื่อง
ดนตรีพร้อมใช้งานได้สมบูรณ์

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล
แบบอื่น ร่วมกับการสัมภาษณ์ เช่น การสังเกต เพื่อ
ให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอมาสังเคราะห์ ครอบคลุมการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้

2.2 ควรมีการประเมินรูปแบบการสอนเชิง
ทฤษฎี โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรอบรู้เกี่ยวกับการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละด้านอย่างหลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545) **หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)

_____. (2551) **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

คชาภฤช เหลี่ยมไธสง. (2554) **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสาน โดยใช้
กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหาของนิสิต
ระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.**

จิราภรณ์ พิมพ์ใจใส. (2553) **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้เพื่อ
ส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขา
หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.**

ทิตนา แคมมณี. (2545) **ศาสตร์การสอน.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัทธวรรณ เกิดสมนึก. (2554) **การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบ PSQ4R สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**

- รวีวรรณ โชนงนุช. (2551). การพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนลายสังคโลกโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- รุ่งทิพย์ ธนะทองพิทักษ์. (2556) รายงานการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดสร้างสรรค์งานเอกลักษณ์ไทยด้วยใบตอง เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. นครราชสีมา : โรงเรียนประทาย.
- วนิดา ไชยมี. (2554) ผลสัมฤทธิ์จากเปลือกข้าวโพด กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ร้อยเอ็ด : โรงเรียนบ้านแดงโนนสว่าง.
- วิชรินทร์ สายสาระ. (2530) ปัญหาการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดเลย. เลย : วิทยาลัยครูเลย.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538) เทคนิคทางการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4 .กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ศุภภรณ์ คำแน่น. (2555) การพัฒนารูปแบบการสอนคณิตศาสตร์โดยประยุกต์ แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. นครราชสีมา : โรงเรียนประทาย.
- สมมาตร คำเพิ่มพูน. (2544) การพัฒนารูปแบบการสอนศิลปะเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจิตสำนึก โดยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- อดุลย์ เปลื้องสันเทียะ. (2550) การพัฒนาแบบฝึกการเล่นเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าทองเหลือง สำหรับนักเรียนวงโยธวาทิต โรงเรียนสุนารี ระดับชั้นมัธยมศึกษา.
- อารยา ช่ออั้งชัย. (2551) การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.
- Anderson. (1999) *The profession and Practice of Program Evaluation*. California : Jossey Badd - Publishers
- Kruse, Kevin. (2007) *Instruction to instructional design and the ADDIE model*. retrieve from http://www.e-learningguru.com/articles/art1_1.htm. on 10 feb 2018.

รวรลัญชี มุชาธรรม : ออกแบบจัดหน้าบทความ